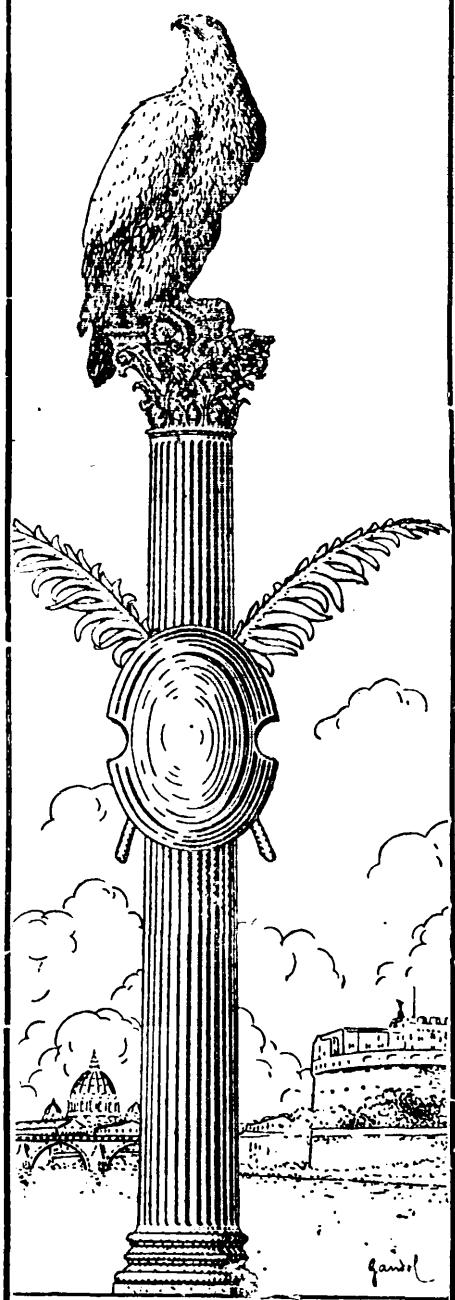

ANN. XIII. - N. 82

MM. NOVEMBRI - DECEMBRI

AN. D. MCMLXIII

PALAEASTRA LATINA

PUBLIUS VERGILIUS MARO

Musa, mihi causas memoro, quo numine laeso
Insigem plateat virum, tot adire labores
Impulerit (Aen. I, 7)

SUMMARIUM

Bibliographia.

(MESA, MIR, TEJEDOR)

Michael Antonius Caro,

(JIMÉNEZ)

Carmen Manzonianum in Napoleonem
Imperatorem,

(CARO, MANZONI)

Commercium Epistulare,

(GARCÍA, WEBER, TRE-
DUNLO, MIR)

Nova et Vetera,

(MIR)

De Georgii erratione,

(HABERL)

Compositiones Scholares.

(SUCARRAT, RODRIGUZ,
BLASI, ARELLANO, FUR-
TET, BAREA, COSCOJUE-
LA, ALCALDE)

Curiosa et Jocosa.

(BAGARIA, EGÚA, ELCA-
NO, LOPERENA)

Bibliographia

M. Fabio Quintiliano. — «Instituciones Oratorias». — *Traíd. por Ignacio Rodríguez y Pedro Sandier, Sch P.* — Vol. I. 374 pag.; vol. II, 382 pag. — Edit. Hernando, Arenal 11, Madrid, 1942.

Optimo sane consilio *Institutiones Oratorias* M. F. Quintiliani Domus Editrix Hernando denuo divulgandas curavit. Est enim liber eruditione plenus, legentibus jucundus, litterarum cultoribus et transacti et novi temporis valde utilis. Quid etiam opportunius altero recurrente Quintiliani millennio? Versio haec, etsi lingua hispana non prorsum elegans dicenda, ea fide tamen peracta est ut auctoris et mentem et sensum patefaciat. Opus vehementer commendamus.

Rey Juan, S. J. — «Preceptiva Literaria». — *Explanación del cuestionario oficial (Cuarto curso de bachillerato)*, 262 p. — «Sal Terra», apart. 77, Santander, 1942.

Non semel litterarum praecepta adolescentibus traditurus, eum librum desiderabam discipulis committendum qui et brevitate et perspicuitate et sapientia in definiendo eluceret. Opus clm. P. Ruano S. J. doctrina exemplisque mirificum agnovimus; est tamen, praeterquam exhaustum, pro discipulis forsitan nimis longum. Nunc vero P. Rey S. J. textum offert qualem, meo saltem judicio, non pauci professores desiderabant. Brevis est, perspicuitate claret; doctrinam solidam affert apertis aptisque definitiōnibus et divisionibus explicatam. Quamvis scriptorum exemplia aliquatenus deficere videantur, est tamen opus absolutum, nam plurima et recta dicit vel de novis litterarum generibus uti, sunt: periodismo, ensayo, conferencias, charlas. Cl. auctori de pulchro gratulamus opere dum id PALAESTRAE lectoribus ea commendatione quae maxima potest esse, commendamus.

C. E. MESA, C. M. F.

E. Echauri y L. Ortiz, Catedráticos de Madrid, «Libro de lectura griega», Aprobado por el Ministerio. — Madrid, Edit. S. A. E. T. A., 156 pags.. 1942.

Qui grammaticae lineamenta jam dicit et morphologiae exercitio aliquantum vacavit, ei maximo emolumento erit in ediscenda lingua graeca opus, quod lectoribus commendamus. In tres dispergitum est partes: prima selecta exhibet fragmenta ex quattuor Evangelii, altera quattuor et viginti fabulas continet, tertia septem capita ex Anabasi Xenophontis excerpta, legenda proponit. Liber sic procedit: primo vocabularium prostat ab alumnis ediscendum, deinde textus interpretandus, tandem notaciones, quae initio, in discutiendis et apriendis morphologicis difficultatibus in primis diligenter immorantur, dein gradatim ad syntaxim deveniunt. Toto opere plurima, quae cum latino sermone convenient aut ab ipso discrepent, notantur —quod quidem sincero animo laudamus—; etymologiae quae passim proferuntur de verbis hispanis, alumnorum acuent curiositatem animosque adjacent ne in arduo graecitatis studio deficit; ratio vertendi hispanicę subtilis et accurata, omnibus numeris perfecta. Alterum volumen vehementer exspectant lectores nostri.

JOSEPHUS M. MIR, C. M. F.

L. Rúbert Candau. — «Gramática griega», adaptada al Cuestionario Oficial del 2.º curso. — Editorial Bibliográfica Española. — Barquillo, 9, Madrid.

Grammatica quam lectoribus pronimus, nitidis typis est expressa atque paradigmatis commendatur aptissimis. Scientificis abundat explicationibus, sed locutiones technicae forte claritati non numquam officient et opus minus aptum alumnis reddent.

PAULINUS TEJEDOR, C. M. F.

SANATORIUM

Nostin' novos medicationis naturalis productus?

Formulae sunt Rdi. Dris. J. García Roca

Contra Arthritismum:

Sanatorium Depurativum.

Contra affectiones gastricas:

Sanatorium Eurepticum.

Contra restrictionem ejusque causas:

Sanatorium Purgans.

Contra phthisism in omnibus morbi periodis:

Sanatorium Regenerativum

Contra anaemiam, clorosim et organicas feminarum perturbationes:

Sanatorium Pilulae Ferrugineae.

Veneunt in pharmacopolis et specificorum sedibus

FABRICA DE MEDALLAS
CRUCES :: DISTINTIVOS
IN SIGNIAS :: ETC.

A U S I Ó

PROVENZA, 376
BARCELONA

Cum emetis, PALAESTRAM LATINAM nuntiantibus referetis

Textos Palaestra

Preparados por PP. Misioneros del Corazón de María

Apartado 1042. - Lauria, 5. - Teléfono 15013. - Barcelona

Para el Primer Curso:

Historiae Sacrae Compendium
Texto, notas, vocabulario 4 ptas.

Para el Segundo Curso:

Epitome Historiae Graecae
(2.ª ed.) Texto, notas, vocabulario 5 pts.

Para el Tercer Curso:

Ciceronis Epistulae Selectae
Solo texto latino 1 pta.
Texto, notas, vocabulario 4 ptas.

Caesaris de Bello Civili
Texto y notas 5 ptas.

Para el Cuarto Curso:

Ciceronis pro Archia Poeta
Solo texto latino 1 pta.
Texto, notas, vocabulario 3 ptas.

Ciceronis in Catilinam Oratio I
Solo texto latino 1 pta.
Texto, notas, vocabulario 3 ptas.

Para el Quinto Curso:

Virgilii Aeneidos liber II
Solo texto latino 2 ptas.
Texto, notas, vocabulario 4 ptas.

Para el Sexto o Séptimo curso

Prudentii Carmina Selecta
(2ª edición, en preparación)
Texto, notas, vocabulario

Canto 1.º de la Odisea
Texto y notas 5 ptas.

Primer Curso de Lengua Latina
adaptado al Cuestionario Oficial 3 ptas.

Segundo Curso de Lengua Latina
adaptado al Cuestionario Oficial 5 ptas.

Tercero y Cuarto

Curso de Lengua Latina
adaptado al Cuestionario Oficial
(en preparación)

Repetitorium

Libro de prácticas escolares para
las primeras clases de latín.
Contiene:

Programas, Vocabularios, Ejercicios,
Temas, Curiosidades
Indices.

Precio en símil tela 15 ptas.

Palaestra Latina

Colección completa,
desde Enero de 1930
hasta Diciembre 1942,
en fascículos sueltos 100 ptas.

De próxima aparición:

Horatii Carmina Selecta
Texto, notas, vocabulario

Crispi Sallustii Selecta
Texto, notas, vocabulario

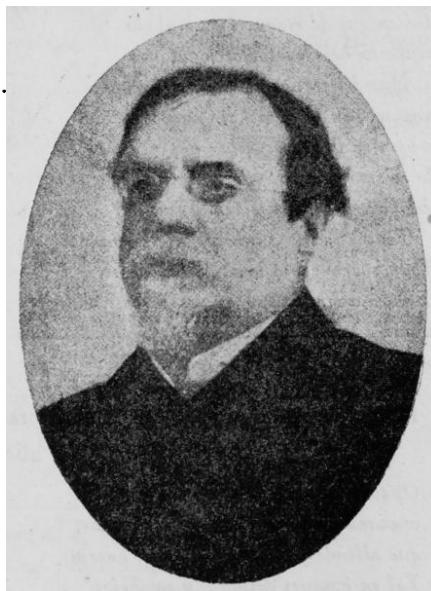
Canto 2.º y 3.º de la Odisea
Texto y notas

EN PREPARACION OTROS TEXTOS

Descuentos especiales a librerías y, en pedidos de consideración, a Profesores y Colegios

PALAEASTRA LATINA

Premium subnotationis annuae, solutione antelata, est 10 pesetarum in Hispania et Lusitania, 11 pes. in America et Philippinis insulis, et 12 pes. in reliquis civitatibus. Premium mittatur oportet ad Administratorem, Lauria, 5 - Barcinone - Apart. 1048

Michael Antonius Caro

10 Nov. 1843 – 10 Nov. 1943

Notum vobis est per PALAESTRAM LATINAM¹ ingenium Michaelis Antonii Caro, Columbiani poetae clarissimi. Neque tantum poeta, sed et grammaticus, philologus, philosophus, rerum scriptor, dissertissimus rhetor, et orator, ingenio acri censor, lege peritus; immo civis strenuus, vir amplissimus atque in Columbiana Republica ad summum honorum enectus.² Cujus igitur cum tanta sit acuminis et humanitatis fama,³ consentaneum visum est, ejusdem suscitare memoriam, his maxime diebus, in quibus prima ab ipsius nativitate centenaria commemoratio decurrit.

Jam vero, quid in Caro nostro laude et admiratione dignius? Numen poeticum, rara facundia, numerosi variique versus, labore ingenioque parta carmina, an faciles et frequentes versiones sive latinae sive hispanicae, lepidae narrationes, luculentae orationes, scientifici tractatus? Difficile sane dictu.

At numerosus noster Caro non tantum fuit scriptor facundus et vates excelsus, sed quod magis est, strenuus in Republica rector. Unde in eo mirum in modum consociati sunt Mars et Minerva. Minerva, quia re vera litteris doctrinaque omnibus fere sua aetate praestitit fuitque inter clariores clarus, ut vix ex. gr. dici possit quis cui praefuerit, venezolanus Bello, an Caro Columbianus. Martis quoque partes egit cum adversus inimicos, non in castris, sed in republica, leges et traditiones patrias vindicavit.

1. Cf. PAL. LAT. num. 19, 23, 24, 27, 39,

2. Anno 1894 munere praesidis Republicae Columbianaee functus est.

3. Fzma ductus, intima cum sapientissimis quibusque amicitia usus est, quos inter cum clmo. Menéndez Pelayo, qui versiones Cari admirabatur, praesertim poeticam versionem vergilianam.

Contra hostes Hispaniae, Matris egregie, non semel tantum, dimicavit; ideoque anno 1896 magna cruce Elisabethis Catholicae reginae donatus es.

Sed dum haec omnia gerebat, loquaces musae poetae nostri ludabant. Neque enim in ipso rerum publicarum strepitu et voragine tacebant, sed «velut amnis monte decurrens, imbres quem super notas aluere ripas, fervet immensusque ruit profundo ore»,⁴ dives vatis vena currebat et desiliebat. Fractum igitur in Caro nostro dixeris effatum illud «silent inter arma musae».

Carmina finxit latina, carmina latina in hispanum vertit plurima, recentium auctorum, neque tantum hispanorum, in latinum eleganter translulit.⁵

Liceat has notulas paucis tantum exemplis exornare.

1. *Ad Romanum Pontificem*

*Salve magister gentium
Romane salve Pontifexi
Aucti supremo spiritu
longo renident ordine, etc.*

tu quinta que del Tíber ves bañada;

*día en que de riqueza acumulada
ocupe tu heredero otros montones.*

*Que del tronco de Ínaco engreido
vástago, en la opulencia bayas vivido,
o bien en la intemperie ínfimo esclavo,
lo mismo te dará; víctima al cabo
del Orco, sordo a terrenal gemido.*

Todo camino a un mismo fin conduce!

Toda suerte en la urna se introduce.

*Y hora o mañana, a quien le toque, obliga
a que adiós para siempre al mundo diga
y en triste barca el Aqueronte cruce.*

2. *Aequam memento (Hor. Carm. II, 3)*

*Animo igual en la contraria suerte
procura conservar sereno y fuerte
y así también en tiempo de bonanza
exento de orgullosa confianza,
ob Delio amigo destinado a muerte.*

*Aquí donde sus ramos blanquecino
álamo enlaza a los de ingente pino
y con doblada sombra nos invitan;
aquí do linfas trémulas se agitan
que huyendo de través se abre camino.*

*Vino y suaves esencias y lozanas
flores manla traer, —rosas galanas
que tan presto se van—. Alegre vive
mientras la edad fugaz no lo prohíbe
y el negro estambre de las tres hermanas.*

*Día vendrá en que todo lo abandones:
tu casa, tus compradas posesiones,*

*Sed quid plura? Lectores sese conferant ad «opera omnia» quorum decem saltē
volumina cura Victoris E. Caro, filii, superioribus annis prodierunt.⁶*

JOSEPHUS JIMÉNEZ, C. M. F.

4. Hor. Carm. IV, 2, 5.

5. Cf. vol. I. M. Antonii Cari. pag. 433. Continet has versiones: Catuli (35), Tibulli (35), Propertii (29), Ovidii (17), Horatii (94), Vergilii (selecta Georgicarum), Lucani (3), Manzoni, *Il cinque maggio* (duplex versio latina et duplex versio hispanica). — In voluminibus II et III invenies varia studia Vergiliana.

6. Antonii Caro haec sunt opera praecipua: Poesías (Bogotá, 1866), *Estudio sobre el utilitarismo* (Bogotá, 1869), *Tratado del participio* (1870), *Horas de Amor* (Bogotá, 1871), *Los Padres de la patria, El contradílogo de las letras, Del uso en sus relaciones con el lenguaje* (Bogotá, 1881), *Bolívar y los Incas, Artículos y Discursos* (Bogotá, 1888), *Americanismo en el lenguaje, Estudio sobre el Quijote, Libertad de imprenta* (Bogotá, 1890), *Los enormes sueldos, Del verso endecasílabo, Apuntes sobre crédito, deuda y papel moneda* (Bogotá, 1892), *Traducción de la Eneida, Virgilio en España, Traducciones de Horacio, Sully, Prudhomme. Gramática Latina* (Caco et R. J. Cuervo) 1893.

Carmen Manzonianum in Napoleonem Imperatorem

Ergo praeteriit sicut et immemor
Orbus tanta anima truncus iners jacet,
Rumorem accipiens attonita obstupet
vasto terra silentio;

Fatalisque hominis pertacitum ultimam
Horam commemorat, nec scit an exeat
Unquam qui parili calce terat suum
Mixtum sanguine pulverem.

Frustra illum solio rulgere viderat,
Nil noster Genius; cedere, surgere
Alternis vicibus, — milleque vocibus
Vocem jungere noluit.

At nunc, indecorae laudis, et improbae
Purus saevitiae, tale videns jubar
Submergi, excutitur, carmen et elicit
Dignum forsitan haud mori.

Il cinque maggio

*Ei fu. Siccome immobile,
dato il mortal sospira,
stette la spoglia immemore
orba di tanto spiro,
così percossa, attonita
la terra al nunzio sta;

Muta pensando a l'ultima
ora dell'uom fatale;
nè sa quando una simile
orma di piè mortale
la sua cruenta polvere
a calpestar verrà.

Lui folgorante in solio
vide il mio genio e tacque;
quando con vece assidua
cadde, risorse e giacque,
di mille voci al sonito
mista la sua non ha;

Vergin di servo encomio
e di codardo oltraggio,
sorge or commossa al subito
sparir di tanto raggio,
e scioglie all'urna un cantico
che forse non morrà.*

El cinco de mayo

No existe! Y como yace inmóvil, yerto
Cuerpo que alma tan grande ya no hospeda,
Así también cuando se dijo; «Ha muerto»
Atónito, en silencio el orbe queda;

Y en las horas supremas, en la trunca
Vida al pensar de aquel predestinado,
Pregúntase si habrá quien deje nunca
Marca más honda en campo ensangrentado.

Vile sentado en refulgente trono,
Caer, tornar a alzarse, hundirse luego,
Y jamás, en su triunfo o su abandono,
Mezclé mi voz a la del vulgo ciego.

De vil lisonja y de cobarde insulto
Puro me ví durante su carrera,
Hoy, en su ocaso el luminar oculto,
Exhalo un canto que quizás no muera.

Ille ad Pyramidas ibat ab Alpibus,
Aut Rheno ignipotens inminet aut Tago;
In Scyllam, in Tanaim, per geminum mare
Plenus fulminibus tonat.

Quid, ferte, emeritus? Solvite, posteri,
Causam difficilem. Nos capita ad Patrem
Curvemus, voluit premere qui suae
Signum tale potentiae.

Magni propositi turbida gaudia,
Ferventis trepidos cordis anhelitus,
Dum regnum insequitur praemiaque arripit
Ad quae tendere erat furor,
Cuncta illi propria haec: praeque periculo
Laurus nobilior, gloriaque et fuga,
Aula atque exsilium: pulvere bis jacet.
Aris bis deus insidet.

Nomen prodiderat: cum duo saecula
Certarent se ad eum vertere, fataque

Dall'Alpi alle Piramidi
dal Manzanare al Reno,
di quel secolo il fulmine
tenea dietro al baleno;
scoppio da Scilla al Tanai,
dall'uno all'altro mar.

Fù vera gloria? Ai posteri
l'ardua sentenza; nui
chiniam la fronte al Massimo
Fattor, che volle in lui
del creator suo spirito
più vasta orma stampar.

La procellosa e trepida
gioia d'un gran disegno,
l'ansia d'un cor che indocile
serve pensando al regno,
e il giunge, e tiene un premio
che'era follia sperar;

Tutto ei provò: la gloria
maggior dopo il periglio,
la fuga e là vittoria,
la reggia e il tristo esiglio:
due volte nella polvere,
due volte sull'altar.

Ei si nomò: due secoli,
l'un contro l'altro armato,

Del Alpe a las Pirámides, del Reno
Amagando certero el Manzanares,
Iba él lanzando el rayo al par del trueno
Por cuantas son las tierras y los mares.

Fué gloria cierta? Al tiempo venidero
El arduo fallo; acá la frente nuestra
Al Dios se humille que en el gran guerrero
Dió de aliento creador tan larga muestra.

El zozobroso júbilo que inspira
Un gran designio, la pasión ardiente
Del que indócil sirviendo al cetro aspira,
Y alcanza audaz lo que soñó demente;

Qué no probó? Tras el peligro inmenso
Mayor la gloria, triunfador, proscrito;
Dos veces semidios recibió incienso,
Dos veces del altar rodó maldito.

Dos siglos, éste contra el otro armado,
Combatían a muerte: Él se presenta,

Expectare simul; rite silentio
 Facto, interfuit arbiter
 Ingrato sterilis margine clauditur;
 Ingens Invidia et par Miseratio
 Certatim huc subeunt, insatiabiles
 Huc Irae indomitusque Amor.
 Ac multis ut aquis fluctus magnus premit
 Quem nuper tenuit vertice in arduo
 Suspensum, unde miser naufragus hospita
 Frustra litora cerneret,
 Sic mens obruitur, plurima cogitans!
 O! sese quoties tradere posteris
 Scripturus voluit, fessaque, paginis
 Vix coeptis, cecidit manus.
 O! Solem quoties occiduum vident,
 Fixis fulmineis luminibus solo,
 Innexisque super pectore bracchiis,
 Luxit praeteritos dies.

*sommessi a lui si volsero
 come aspettando il fato;
 ei fe silenzio, ed arbitro
 s'assise in mezzo a lor.
 E sparve, e i di nell'ozio
 chiuse in si breve sponda;
 segno d'immensa invidia,
 e di pietà profonda,
 d'inestinguibil odio
 e d'indomato amor.
 Come sul capo al naufrago
 l'onda s'avvolse e pesa,
 l'onda su cui del misero,
 alta pur dianzi e tesa,
 scorrea la vista a scernere
 prode remota invan;
 Tal su quell'alma il cumulo
 delle memorie scese
 oh quante volte ai posteri
 narrar se stesso imprese,
 e sull'eterne pagine
 cadde la stanca man!*
*Obl quante volte, al tacito
 morir d'un giorno inerte,
 chinati i rai fulminei,
 le braccia al sen conserte,*

Y tórnale a mirar, y a su mandado
 Callan, y entre ellos árbitro se asienta,

Y a apurar fué después lenta agonía
 Relegado a un peñón, lejos del mundo,
 Y allá le siguen, en tenaz porfía,
 Rencor inextinguible, amor profundo.

Cual con ojos errantes la anhelada
 Playa el náufrago logra ver remota,
 De la cima de altísima oleada
 Que cayendo sobre él le hunde y azota.

Así el héroe agitaba la memoria
 De su grandeza. Oh, cómo, siempre, en va-
 A trazar comenzó su propia historia, [no
 Y lánguida caer dejó la mano.

Cuántas veces, al fin de ocioso día,
 En el suelo clavando la mirada
 Y cruzados los brazos, revolvía
 Vivos recuerdos de la edad pasada!

Occurrunt iterum vela fluentia,
Armis rupti aditi, fulguraque agminum,
Effusa unda equitum, concita vox ducis,
Parendi ocior impetus.

Eheu! Quantus adest moeror! Ut illius
Vires deficiunt, spes fugit ultima!—
Caelo dextra potens devenit, et pia
Purum tollit in aëra;

In sacrum inde nemus florida semita
Dicit, Spes, comitat, vota ubi praeterit
Merce, atque hominum gloria disperit
Umbris mersa silentibus.

Alma, integra Fides, semper honoribus
Victrix aucta novis, hunc quoque vindica!
Frons humana prius nulla superbior
Tristi est subdita Golgothae.

stette, e dei di che furono
l'assalse il sovvenir!

E ripensò le mobili
tende, e i percossi valli,
e il lampo dei manipoli,
e l'onda dei cavalli,
e il concitato imperio
e il celere ubbidir.

Abi! forse a tanto strazio
cadde lo spirto anelo,
e disperò; ma valida
venne una man del cielo,
e in più spirabil aere
pietosa il trasportò;

E l'avviò, pei floridi
sentier della speranza,
ai campi eterni, al premio
che i desideri avanza,
dov'è silenzio e tenebre
la gloria che passò.

Bella, immortal, benefica
Fede ai trionfi avezzal
scrivi ancor questo, allegrati;
che più superba altezza
al disonor del Golgota
giammai non si chinò.

En las armas el sol reverberando,
Las levantadas tiendas, de bridones
El ruidoso tropel; la voz de mando,
El pronto obedecer de las legiones.

Ah! Y al ver su presente desventura
Tal vez desesperó.., Mano clemente
Acudiéndole entonces de la altura
Llevóle a respirar plácido ambiente.

Y por floridas sendas de esperanza
A campos le guió donde supera
A todo anhelo eterna bienandanza;
Y es sombra muda lo que gloria fuera.

Bienhechora virtud, fe indeficiente!
Agrega esta victoria a tus anales:
A la oprobriada cruz más alta frente
Nunca inclinarse vieron los mortales.

Aspro tu cineres exime verbere
Defessos nimium. Qui premit et levat,
Afflictosque Parens ipse resuscitat,
Desertum ad tumulum sedet,

Vertit MICHAEL ANTONIUS CARO

*Tu dalle stanche ceneri
sperdi ogni ria parola:
Il Dio che atterra e suscita,
che affana e che consola,
sulla deserta coltrice
accanto a lui posò.*

ALESSANDRO MANZONI

Haz que al fúnebre lecho ultraje indigno
No llegue: el Dios que aflige y que consuela
Que postra y alza, descendió benigno [la,
Y acogió el alma, y en la tumba vela.

MIGUEL ANTONIO CARO

Commercium Epistulare

Alexandro Weber Cordis Mariae Postulantes Alabonenses s. p.

Ex epistula Dris. Wagner scimus te ad nos litteras misisse, quae tamen, pro dolori, ad nos non pervenerunt. Cum autem cito —m. augusto— nos hinc abituri simus in Noviciatum, quod Vici —prope Barcinonem— hoc anno initium dat, cursus Vi alumni omnes te salutatum volumus. Nos, ut scis, Congregationi Filiorum Immaculati Cordis Mariae adscribi optamus et in Postulatu —i. e. in Seminario minore— mentem nostram disciplinarum studio et pietate imbuimus. Alabona nostra haud longe distat a Caesaraugusta; existimo te aliquando de Virgine a Columna, Hispaniae Patrona audivisse. Saepe in montes vicinos concendimus: et tunc spectaculum videmus per pulchrum: ad radices montis flumen iberum fluit, deinde viridis vallis et agri segetum onusti conspicuntur, hinc inde parvi vici et rusticæ villæ et longius, haec omnia naturae ornamenta benigno aspiciens vultu, Templum Virginis a Columna. Qua laetitia haec videns tu ipse gauderes. Utinam et nobis in terra Sti. Stephani regis degere contigerit.

Antequam finem faciam Dri. Wagner dicas velim nos quoque musicam collere, et in schola latinitatis et coram Patre nostro Praefecto et coram omnibus Postulantibus Horatii Odas et illam in primis «Aequam memento», quam ipse Dr. Wagner ad modos musicos aptavit, nos interpretatos esse.

Vale, noster Alexander; litteras latinas amemus et Cor Mariae deprecemur ut incolumes ab omni malo nos reddat. Tuus in Dno.

HELLADIUS GARCIA, C. M. P.

Alabonae, pridie Kal. augustinus.

Laudetur Jesus Christus! Cordis Mariae Postulantibus Alabonensibus

Alexander Weber, s. p.!

Mandatu Josephi Wagner, moderatoris Juventutis mihi obvenit, ut pro litteris Vestris¹ a nobis maximo cum gudio lectis gratias agerem. Hoc negotium honorum libentissime suscepi, praesertim cum et ego in collaboratoribus istius ephemeridis numenarer, et officio Clericorum saecularium egometipse addictus essem, necnon cum familiā Matris meae et ipse originis Hispanae essem.

Magna cum delectatione, quibus studiis lucubraremini, intelleximus. Ideoque, quibus discipuli Hungari classis supremae, id est VIII^a intenti sint, breviter percurrēmus. Collegii Ordinis Scholarum Piarum, quam abhinc 300 annos tota Hungaria propagatam esse constat, cursum supremum exigentes praeter linguam Latinam Graecamque litteras nostrates atque Germanicas necnon scientias mathematicas physicasque et philosophicas docebamus. Quo cursu gymnasiali finito «examen maturitatis» fuit nobis subeundum, quod Deo favente optime evenit. Aliquot magistri etiam Hungari ex Scholis Piis, praesertim cultor notissimus litterarum Hispanarum: Albinus Kőrősi certe et Vobis noti sunt. Catholicos autem sensus, quibus Juventutem nostram abundare D. Josephus M.ª Mir, litteris suis lectu jucundissimis animadvertis, nihil est, cur admiremini. Patria enim nostra «Regnum Marianum» vocatur a primo rege, Sancto Stephano Virgini Beatissimae dedicata, ideoque necessario Ecclesiae Catholicae columen atque custos exstat.

Haud possum praetermittere, quin commentarios Vestros monstruos PALAESTRA LATINA intitulatos laudibus fervidissimis efferam. Ephemoris Vestra maximae delectationi erat nobis, cum dissertationes persubtiles de articulo Homericō necnon de cogitatione mortis apud Horatium legeremus per studiose aut narratiuncula praeclarī magistri Vestri Rev. Josephi Mariae Mir atque carminibus sonoris delectaremur. Det Deus, ut commentarii Vestri diu praecellant! Speramus fore, ut litteras carissimas a Vobis mox accipiamus, quantumque in studiis Vestris progrediamini, certiores fieri valeamus. Carissimi Fratres Claretiani! Magistris Vestris salutem observantiae plenam intimamque nuntiantes patriam Vestram florere optamus. Valete!

Dabam Budapestini, die festo Assumptionis B. M. V.

ALEXANDER WEBER.

Carissimo Alexandro Weber Josephus Tredunlo, C. M. P. s. p. d.

Pluries cum nos anno praeterito curriculum finiremus, de vestro commentario magnam laudationem atque sincera praeconia e fratribus majoribus accepimus. Quo nos alumni IVⁱ cursus curiositate impulsi, postquam certiores facti de ephemeride «Juventute» essemus, eam legimus iterumque libentissime perlegimus. His vero diebus tuas nobis dicatas litteras in «Juventute» magno cum gudio vidimus, et a Prof. nostro P. Josepho M.ª Mir ut tibi rescriberem electus sum.

¹ Vide pag. 63 et 70 a 1942-43 Juventutis

Scimus fratrem nostrum Helladium García ad te antea scripsisse, tuae vero gratissimae litterae, ad manus suas forte adhuc non pervenerunt. Nam scias velim ipsos cum quintum cursum exigerunt, Alabonā in Noviciatum profectos esse; nos quoque aliquo tempore post Alabonā iter Barbastrum aggressi sumus ut litterarum ingenuarum studia hīc finiamus. En ergo me et cursus IVⁱ et Vⁱ alumnos leves auras Barbastrenses captantes. Barbastrum scis tot martyrum Christi amphitheatrum fuisse qui in bello praeterito intestino «*Vivat Christus Rex*» clamantes, a pacis Hispaniae turbatoribus martyrium subire coacti sunt.

Quamquam nos, bone Alexander, hoc anno, latinitatis studium finiemus, si tibi vel amicis tuis placet, litteris in «*Juventute*» patentibus nos certiores vicissim de nostris rebus faciemus toto ecclesiastico curriculo. Nam intellego te nobiscum in Sacerdotium percurrere et —utinam Deus faciat!— ut tu vel aliqui ex vobis —sicut antea germani et austriaci fecerunt— gloriae Dei et Cordis Ite. Mariae Virginis praecones et signiferi efficiamini. Vale et omnes valeant amici tui Hungari.

Dabam Barbastro, die Desponsationis B. M. V.

Josephus M.ª Mir C. M. F. Alejandro Weber s.

Tuis litteris, suavissime Alexander, et ego jucundissime oblectatus sum. Gaudeo te latinis litteris adeo eruditum esse et in eis viatorem coronatum. Saepius in «*Juventute*» scriptiunculas tuas legeram.

Laudes et admiratio, quas vobis rebusque vestris sincero corde dicavi, in dies altius animo inhaerent. Sic pergit strenui atque impigri et vobis et universo orbi terrarum benevolum subrideat cito illud suavissimum Cor, cuius nos Filii sumus, et cui nuper Summus Pontifex in praesenti divinarum atque humanarum rerum discrimine omnes homines dicatos voluit.

Nos ama et litteras latinas. Patres Scholarum Piarum nostris verbis, et Sociorum qui hīc quoque degunt, salvere jubebis. Vale.

Sexto Kal. novembres a. 1943.

Natalitia Domini lectoribus nostris fortunata percurrent gaudio atque laetitia perfusa, et Deus pacis eam in mundi tenebris citius illuscere concedat!

Nova et Vetera

Humanissimi PALAESTRAE lectores, indulgere, velint, picturam explicationi, quae sequitur, non omnino respondere. Id maxime in posterum curabimus. Tabulas pictas ex nobilibus fasciculis TABLEAUX DELMAS desumimus. Numeri qui subsequenti explicationi apponuntur, non picturae sed vocabulario respondent.

Autumnus

Autumnus, cuius tepescentes auras, media fervente aestate, saepe desideravimus, en adest nobis. Ipse benignis auris et pluviis extremos solis aestus propellit ac temperat, noctes majore cursu volvit diemque minuit, quo homines placidiori somno indulgeant; agricolam munerat ac ditat cum «pomis exuberat annus», «et

varios ponit fetus autumnus» (VIRG. *Georg.* 2, 515, 521). Qua gestit laetitia agricola cum fructus collectos numerat atque in granario in annum recondit, aut dum dextram aere sentit onustam!

Quamvis secum quaedam afferat incommoda autumnus, ut est nebulosus et frigescens —adventante jam hieme—, cum januam, ostia, fenestras vehementibus ventis pulsat, cum arborum frondes, percudit ac depopulatur, cum aves: hirundines, coturnices, turdos,¹ palumbes, turture, ciconias, carduelis,² canarias, cet. in calidiores terras compellit: habet tamen optima secum: quaedam in mentem revocate.

Colonus cum servis arborum et terrae ultimos fructus colligit: frumentum saracenum seu panicum,⁴ rapa,⁵ raphanos;⁶ reposita in cella habet cicera, phaselos, (tubera) solana, lentes, vicias,⁷ quibus domum et domestica animalia nutriat atque saginet.

Olivae etiam nunc pendent in arbore: rustica⁸ non nullas in salsuginem⁹ condidit, reliquas brevi ad trapētūm¹⁰ deducet agricola, quae terantur et in purum olei liquorem mutentur.

Viticulorem conspicis cum filii in vineto.¹¹ Vitis, ut cernis, oblongos emittit palmites, quos ut sustentet «quasi manibus claviculis¹² utitur, eisque quicquid naēta est, complectitur» (cfr. CIC. *C. M.* 15, 52). Racemi undequaque pendent, suoque colore ut dulce donum gustemus, invitant. Maturatae sunt enim uvae, et quid hoc fructu pulchrius, quid eo suavius? —Illum in deliciis habent pueri in merenda seu antecenio,¹³ illumque post prandium in lance fructuaria¹⁴ cum aliis tragematis¹⁵ nobis deponunt.

Racemi ex vitibus seponuntur in cistis et corbibus, quas plaustra ad torcularia¹⁶ deportant ubi calcatores pedibus et prelo¹⁷ uvas exprimunt: primum inde mustum (vinum), idque optimum, emanat, quod si denuo vinacea¹⁸ sub prelo conjicintur, mustum¹⁹ (vinum) inde circumcidaneum¹⁹ defluit. Cum mustum jam deferbit, vinum in cupas,²⁰ in dolia,²¹ in utres,²² in culleos²³ mittitur. — Innumerae sunt vini utilitates et varietates: vinum campanicum,²⁴ cognacum seu cognacense,²⁵ anisatum,²⁶ spumans,²⁷ aqua vitae.²⁸ Ex vino, alcohol seu spiritus vini²⁹ ad plura-ma utilis extrahitur.

Initio quoque temporis autumnalis cum aestus aliquatenus remisit ardorem et agricultiae maximam segetum ac fructuum partem congesserunt, multis locis celebrantur atque frequentantur, festa quae popularia vocantur seu majora. In his, post solemnitates et sacra matutina peracta quae sanctis Patronis dicantur, gigantes, nani³⁰ capitonesque³¹ saltitant choreasque ducunt; emittuntur globi aërii³² et columbi remeantes,³³ equi circulatores³⁴ circumcursant,³⁵ viri circenses³⁶ et petauristae³⁷ cum omni familia scaenica³⁸ mira patrant; nocte spectantium oculis missilia ex pyrita³⁹ vario colore exhibentur. Primo tonitrua⁴⁰ et crepitantia⁴¹ disiploduntur,⁴² deinde volantia⁴³ et caudae ignitae⁴⁴ emittuntur, sequuntur stellae crinitae⁴⁵ et circinnatae,⁴⁶ stellarum pluvia, serpentinae,⁴⁷ turbōnes,⁴⁸ tandem ignivōmae rotæ⁴⁹ evolvuntur. Alii —his diebus— equorum et birotarum cursibus exercentur, aut in pediludio,⁵⁰ in tenniludio,⁵¹ ut principatum⁵² localem vel nationalem obtinent, luctantur; alii tauromachiam⁵³ aspicientes delectantur.

Plures etiam ex sclopetatione voluptatem capiunt et tela, glandes,⁵⁴ globulos⁵⁵ in discum —orbiculis seu triangulis divisum—, emittunt, centrum qui attigerit vel proximos circulos, praemio muneratur.

In his festis popularibus nonne, vos pueri, saepe numero vidistis propolas circumforaneos,⁵⁶ qui mensam in via vel ante tabernam instraverant, magna voce ad vos clamantes: Venite, pueri, accedite, emite, et has molles castaneas gustate; e machina torrefaciente⁵⁷ nunc prodierunt: fumant, crepitant, manus adurunt, pueri. —Quid hic statis, hiantibus oris? habeo vobis gratissima: avellanas, amygdalas, frictas, nuces juglandes⁵⁸ et nucleos pineos.⁵⁹ Eligite, belluli: en vobis aliquid mellis, daçtyla⁶⁰ optima, caricas,⁶¹ pira hibernalia, haec vero saccharo condita,⁶² poma —quae vocantur — sancta,⁶³ coccus.⁶⁴ Sed et vobis profero pulchralia,⁶⁵ bella-ria,⁶⁶ dulciola,⁶⁷ scriblitas,⁶⁸ laterculos,⁶⁹ et circulos⁷⁰ hoc temporis puncto e sartagine delatos. Nonne haec vobis salivam moyent? — Ea dum forte gustatis, sancta laetitia perfusi Natalicia Domini exspectate atque fervidi agitate.

Vocabularium

1 turdus, i. m., tordo.	cada de varios odres unidos).	45 stella crinita, estrella con cabellera.
2 carduelis, is m., cardelina, jilguero.	24 vinum campanicum, champaña.	46 stella cincinnata, estrella en sortijada.
3 canaria, ae, canario.	25 [vinum] cognacum, cognacense, coñac.	47 serpentina, ae, culebrilla.
4 frumentum saracenum, panicum, maiz.	26 [vinum] anisatum, anís	48 turbo, inis, torbellino.
5 rapum, i (rapa, ae), nabo.	27 spumans, antis, vino espumoso.	49 rota ignivðma, rueda, (rodachina).
6 raphanus, i, rábano.	28 aqua vitae, aguardiente.	50 pediludium, ii, balompié, foot-ball.
7 vicia, ae (vicium), arveja,	29 alcohol, spiritus vini, alcohol, espíritu de vino.	51 tenniludium, ii, tennis.
8 rustica, ae, colona. vezza.	30 nanus, i, enano.	52 principatus, us, m. campeo-
9 salsugo, inis, f., salmuera, (salazon).	31 capito, onis, cabezudo.	nato.
10 trapetum, i, trujal.	32 globus aërius, globo.	53 tauromachia, ae, corrida de toros.
11 vinetum, i, viña, viñedo.	33 columbus remeans, paloma mensajera.	54 glans, dis, f. bala, balín.
12 clavicula, ae, tijereta, zarcillo.	34 equi circulatores, caballitos.	55 globulus, i, perdigón.
13 antecenium, ii, merienda.	35 circumcursare, correr al rededor, voltear.	56 propola circumforaneus, vendedor ambulante.
14 lanx fructuaria, frutera.	36 viri circenses, ium, cómicos ambulantes que llevan un circo.	57 machina torrefaciens, tosta-
15 tragema, atis, n., postre.	37 petauristes [ta], ae, m. equilibrista.	58 nux juglans, f., nuez. dora
16 torcular, áris, n., lagar.	• 38 familia scaenica, cuerpo, banda de comediantes.	59 nucleus pineus, piñon.
17 prelum, i, prensa.	39 missilia ex pyrita, fuegos pirotécnicos (artificiales)	60 daçtylum, i, dátيل.
18 vinacea, orum [et -ceus, -ceum], orujo	40 tonitrua, orum; tonitrum, i, tra- ca. [cohete] trueno.	61 carica, ae, bigo seco.
19 vinum circumcidaneum, vi- no prensado segunda vez.	41 crepitans, tis, n., [cohete] ron- cador.	62 pira saccharo condita, peras en almíbar.
20 cupa, ae, cuba, bota.	42 dislodere, reventar, disparar.	63 pomum sanctum, caki (pal-
21 dolium, ii, barril.	43 volans, tis, n. [cohete] volador.	64 coccus, cocus, i, coco. santo
22 uter, utris, m., odre, pellejo.	44 cauda ignita, cohete	65 pulchrale, is, n', bombón.
23 culleus, i, cuba-odre (fabri-		66 bellarium, it, caramelito.
		67 dulciolum, i, confite.
		68 scriblita, ae, galleta.
		69 laterculus, i, carquiñoli/cat.
		70 circulus [dulciarius], burro

JOSEPHUS M.^a MIR, C. M. F.

¹ Clmns. Meyer Lübke vocem hispanam cohete a cauda, coda derivat; qua motus ratione ac praeterea cum cohete similis omnino sit cometae caudam ignitam circumagenti, nomen appositum et aptum existimo et induendum propono.

De erratione Georgii Pelleterii pueri

VIII. Ad matrem eo, inquit Georgius, et: scisne, haccene via contendam Nizzam? —Nizzamne maris cogitas an Montis Ferrati Nizzam? —Non ad mare volo, sed ad Montis Ferrati Nizzam. Tum ille, ad montes se vertens cum admiratione: Hem; hem, aliquantum tibi supereſt, priusquam eo venias, viae. Et adhuc ad credendum segnior: Verene igitur ad Nizzam tu Montis Ferrati, in agro Albano quae eſt? —Dicis ipsam agri Albani Nizzam, inquit Georgius, qui saepissime audiverat enuntiari ejus civitatis nomen, quae tamen nunquam viderat. —Et te sic illo pedestrem venturum confidis? Ad tantum iter insumas vel mensem, si modo tanto spatio temporis conficias. — Tam igitur longinqua Nizza eſt! hic repetit turbata voce Georgius. Homo ille, tamquam si secum loquatur, continuat: Fui Albae, bellum oppidum, bonum etiam praebet vinum, et satis bene illic geruntur negotia. Sub haec verba per apertum plaustri ostiolum immiserat catellum jussum ire accubitum. Simul ad istam ostii speciem comparet caput mulieris impexae atque horridae quae somniculosa et voce et oculis interrogat: Ubinam locorum, Carole, sumus? Cui homo respondet nihil, sed ad puerum se vertens: Si vis, inquit ascendere, hic etiam tibi locus erit. Ego vero libenter, inquit, ascendam, tantummodo ut vos pergatis in eam, quam ego, partem. Ille contra: Immo vero breviore via vehimur nos; pauculis horis his ego equis perveniam quo tu, pedibus si eas, cras pervenias vesperi.. Ascendes an non? Et Georgiolus concludit: Si ita res eſt, non eſt, quin statim ascendam; et sublevante homine conitebatur in ostiolum, ubi iterum se impexa mulier ostendit, cui stomachanti homo duo vel tria verba reddidit alienaque linguae, quorum Georgius non eſt assecutus sensum neque multum attendit, qui totus teneretur illius latibuli spectaculo.

Parum humane mulier puerum trudebat versus coacervatos in angulo super tabulato pannos, in quibus, etsi eum taedebat emanantis ex illo centone foetoris, postrato corpore per obscuritatem loci distinguebat magnae illius cistae singula. Animantium non vedit principio quidquam, praeterquam male comptam mulierem, cuius etiam clarius tum intrante per fenestellam, quam aperuerat, luce dignoscebat linea menta: erat mulier aetate media, quadrata macilenta que facie; cineracei atque frigidi oculi ejus saepe inciderunt in oculos Georgii, qui eam de suo cubili observabat, tum quidem, ut videbatur puer, stomachosa pleni repugnantia. In vestitu discincta tam erat sordida in sui compositione et cultu corporis, ut offendetur in puer naturalis sensus dignitatis puris etiam rusticorum animis innatus. Vulgaris erat etiam tota vacillantis casae supellex, quae male disposita sordebat. Hic super mensulam cumulabantur escaria vasa metallica injucundissimum odorem caeparum exhalantia, unde patuit post ultimam cenam lota non fuisse. Ex uncinis pendebant mire promiscua cochlearia, rudiculae, calcei, circuli lignei, pilei, caligae, multae res aliae, quas pueri oculi non distinguebant satis acutum. Me felicem, sic secum Georgius, qui non adeò diu in tam taetro loco sim futurus, dum sit verum, quod, qui me invitarit homo, eſt pollicitus. Verum autem esse inde patere putabat noster,

quod dominus currus idem dixisset, quod ipse in via ferrea audisset: esse breviorem alteram viam, non ferratam, qua iretur Nizzam per Aquas et illa via certe tum vehi currule habitaculum. In quo ceterum sedens, immo jacens, tegebatur bene, nimium bene, ab injuria matutini frigoris. Rhythmica super molles pannos oscillatione factum est ut brevi somnum caperet, cui totum se permisit sic accelerari ratus adventum in eum quo animus praecurrebat locum.

Et erat vere refectorius somnus, nullis turbatus nocturnis oppressionibus aut somniis, pertractus, paucas intermissiones si excipias, in multas horas. In una illarum intermissionum Georgius, vigil an somnians incertus, sibi visus est expergesci fetsido pondere pannorum, quibus eum operuerant. Agitabat brachia veluti naufragus, qui se ab reliquo hominum globo conatur expedire, cum aspera vox —fuerit mulieris— ei minatur: occultaret sese, nisi mallet deprehendi a custodibus publicis. Neque aliud opus erat, quin ultiro se contraheret sub lurida scruta et recuperaret somnum, cumque opportunissimum propterea, quod sic non solum neque vedit severos custodis portorii oculos, qui currus lustrabant inanitatem, neque illi est visus, verum etiam expers mansit illius mussitationes, qua illi duo conjuges de sua^a in posterum sorte statuerunt. Nam vigilans intellexisset viri et mulieris verba, qui, jam sui heri, cum nolebant sermonis sui participem Tommum, qui Gallice tantum loquebatur, lingua utebantur barbara, italicae admodum simili.

Tommius (illi vocabant eum Tommy) non erat, quod quidam sint opinati, nomen illius catelli, sed per pulchri nomen erat pueri, novem tum nati annos. Dum illi inter se mussitant aliena lingua —sic assueverant neque Tommius, cur ita facerent, ne quaerebat quidem— hic totus erat in contemplanda facie alterius pueri adhuc dormientis, quem expperitus magna cum admiratione et, quid factum esset ignarus, super eodem deprehenderat cubili. Et salutaverat inventum homunculum producens interjectionem admirationis «oh» et excussisset procaci manu immotum adhuc Georgium, nisi severus herae gestus praevenisset. *Qu'est-ce-ça?* interrogabat Tommius oculis gaudio et admiratione majoribus. *Maman, qu'est-ce-ça?* Illa: *Tais-toi* (tu vero tace), tam severe, ut contraveniendi non esset locus, et agrestem in modum inde Tommum retraxit: *Ote-toi de là* (aufer te istinc), inquit. Paret Tommius, qui non potuit cohiberi, quin, dum illi sermonem producunt longius, gradatim propinquans dormientis faciem muta admiratione contemplaretur.

Georgiolus, ubi aperuit oculos, conspicatus gratiosum illum roseumque vulnus longa et flavescente coma circumdatum et par oculorum pueri se comi cum subrisu contuentis primo se somniare putavit, eoque magis quod ex illo ore audiebat proferri verba, quorum non assequeretur sensum. Subnixus cubitis se erigens assedit super lectum et accuratius intuens puerum ante se stantem interrogat: *Quis es tu? Ubinam sum locorum?* Hic vicissim Tommius stetit stupens et nescius quid responderet istis tam peregrinis verbis. Pueri inter se paulisper aspicerunt, et ita, ut si alter alterum interrogaret, et quae sibi concedere non poterant lingua, haec inter se communicaverunt animi clare inter se colloquentes ingenuo obtutu oculorum. Intellexerunt, nescio qui, in eadem se versari vitae fortuna et se fratrum more.

quamecumque sortem habituri essent agilis istius casulae incolae, et gaudia et dolores consociaturos esse. Re enim vera id fuit initium fraterni amoris, quo Georgiolο panderetur via ad revertendum ex laboriosa quam ingressus erat peregrinatione.

Interea sol Georgiolum nonnullis horis praevennerat ventumque erat in horas pomeridianas, quod Georgius facile intellexit ingenti fame, qua ei latrabat stomachus. Neque jam subsiliebat currulis aedis, quae substiterat in umbrosa cūjusdam viculi area spectaculum juventae, quae ex vicinis habitationibus affluebat. Hera, prius etiam quam Georgius expperrectus est, egressa in areae angulo fumantem agitabat ollam impositam foco, qui in istum usum ex lapidibus structus erat. Tum mutuo novorum amicorum colloquio impositus est finis. Nam herus ad ostium currus magna voce compellat Georgium: *Bonjour, gamin* (felicem diem tibi, monedula). Facile imaginabere, lectio, quam admirationem obscura exciverint verba in miseri facie pueri. Tum herus, edito prius risu addit italicice: «esurisne, puer?» qui cum gestu et alacritate adnusset, eum jussit de curru descendere et ad mensam accedere. Georgiolus ad ostium currus progressus conspexit admotam currui parvam scalam, qua sine saltu dabatur ad terram descensus, qua cum praeeunte Tommio descendisset, occurrit ei festive blandiens catellus, qui, ut ita dicam, eum plaustri domino obtulerat, et tum ei quodammodo detulit honorem, quod hospitium a se procuratum acceptasset.

Famen optimum coquum esse est in proverbio. Sciebat axioma Georgius toties cantatum pueris; sed nunquam ei oblata occasio erat aequa bona ad experiendam proverbii illius veritatem, quam cum ad illam sedem lapideam discincta hera distribuebat fercula illius concenationis forensis. Etiam ibi in primis desiderabatur munditia, sed Georgius ingenti ad edendum impulsus fame neque poterat neque volebat prudentes facere selectiones. Fuerit jusculi genus subviridis liquor qui ante eum est positus in cyatho metallico lubrico taetui, quod jusculum hoc tantum boni habebat quod erat calidum. Georgiolo tamen videbatur etiam suavioris saporis quam collegii sorbitio, ubi non ita raro cum fastidio removerat patinam conspectis in ea particulis oleris, quod rustica ejus botanica nondum offendisset. Ceterum cena, cuius participes et Tommius et Max erant nam aliquando Georgius etiam catelli nomen compererat — celerem habuit finem colloquentibus interea parentibus Tommii verbis barbaris, quos identidem parvus Georgii amicus interpellabat de ipso Georgio, eadem lingua. De se fuisse sermonem noster legebat in tam diversis obtutibus quattuor illorum animantium: in torvis mulieris, in mansuetis viri, lucentibus Tommi, benevolis Maxis, fortissimi Georgii convivae.

ANDREAS HABERL, S. V. D.

(sequar)

Exercitationes Scholares

STRENUIS PALAESIRITAE
J. Sucarrat, A. Rodriguez, F. Blasi, M. Arellano, J. Furtet
In Collegio Barcinonensi Cordis Mariae alumni.

Molossus et famelicus canis

Vastus molossus escarum reliquias, quas ipse in vase saturatus reliquerat, in cavea juxta arborem vigilabat. Odore reliquiarum affectus, canis accedit famelicus, parvus, jejunus. Molossus fremit et latrat ferox. Horret famelicus desperansque pugnae, versutiam mollitur. Caveam arboremque velociter circumit. Eum molossus persequitur, sed catena detentus vane conatur, furit et latrat. Jejunus itaque tranquille saturatur. Unde dictum exxit «versutia plus quam vis valet».

J. SUCARRAT,
e collegio Cordis Mariae.

Barcinone, pr. Id. Oct.

Merces minimi pretii

Puer quidam, cui nomen Sergius, pulchrum habebat autocinetum. Quondam mane, ut agricultae venustum currum viderent, deambulatum ibat. Currebat laetus via campestri cum vidiit malorum hortum deauratis magnisque fructibus onustorum. Cupiditas manducandi in pectore pueri exarsit. Arbor alta erat, ille vero parvus. Habebat tamen autocinetum. Super ipsum stetit, sed vane. Tunc ideam habuit. Verticillum volvit et, recta via, in arborem dicit.

Percussione currus copiosa mala decidunt, replet autocinetum et, placato stomacho, domum redit.

A. RODRÍGUEZ RESINA
Barcinone, in Col. Cord. Mariae

Vis habitus

Metellus quidam aquam tantum potabat. Aestate jam provectus cupiditate ferbuit vinum aqua mixtum degustandi; quapropter in tabernam vinariam ingressus est. Ibi supra mensam lagoenae erat vino plena, poculum et testa cum aqua.

Poculum arripuit miscetque vinum et aquam, et cum desiderium degustandi magis in dies cresceret, tandem vinum aqua mixtum semel iterumque degustavit. Sed crescit amor vini in nostro Metello, et jam tantum vinum et liquores bibebat. Demum tanta fuit vini cupiditas ut integras lagoenas vacuaret singulisque fere diebus inebriaretur. Puer igitur illudebat eum et vigiles plerumque in custodiam miserunt.

F. BLASI,
e collegio Cordis Mariae alumnus.

Constantinus

Constantinus Imperator ad pontem Milvium cum exercitu convenerat. Ibi cum Maxentio pugnaturus erat. Ante proelium oculos in caelum levavit, fulgorem in aere vidit tamquam ignem et in medio sacram crucis figuram. Tunc hanc vocem audivit: «Constantine, in hoc signo vinces». Ita factum est. Crucem adhibuit tanquam signum victoriae et Constantinus vicit Maxentium. Quo ex tempore crux, in corona regum positâ, regna christiana defendit.

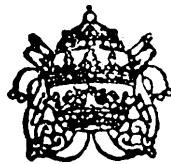
M. ARELLANO
e Collegio barcinonensi Cordis Mariae

VINOS de MISA

J. DE MULLER, S. A.

TARRAGONA

Casa Fundada en 1851

Medalla de Oro en la
Exposición Vaticana de 1888 (S. S. León XIII)
Proveedores de Sus Santidades
Pío X, Benedicto XV, Pío XI y Pío XII

Garantía de absoluta pureza

E X Q U I S I T A C A L I D A D

Certificados del Excmo. Sr. Arzobispo de
Tarragona y de muchos otros Ilmos. Prelados

Cum emetis, PALAESTRAM LATINAM nuntiantibus referetis

HIJO DE QUINTIN RUIZ DE GAUNA

Velas Litúrgicas para el Culto

Economía increíble usando mis velas especiales con el
CAPITEL GAUNA patentado.

LAMPARA DE CERA «GAUNA» para alumbrado del Tabernáculo, de cuatro
días de duración. ¡LIMPIEZA ABSOLUTA! ¡TRANQUILIDA COMPLETA!

VITORIA (Alava)

FOTOGABADOS

M. SOLANO

Aribau, 9, interior - Teléfono, 30255

BARCELONA

Lapiceros Mecánicos y de
cuatro colores
Plumillas oro 14 k.
y chapadas
Fornituras en General

Casa
Teflocan

PLUMAS Estilográficas
Ventas al Mayor
Fontanella, 10, 2.º, 2.^a
Teléfono 23750
BARCELONA

ENCUADERNACION, EDITORIAL Y PARTICULAR

J. NAVARRO

MATILDE, 7

BARCELONA (G.)

TEL. 78193

En las compras haced referencia a PALAESTRA LATINA

Bonus discipulus

Bonus discipulus in schola, primum salutat magistrum, deinde sedet in sella et papyrum, libros, calatum parat super mensam. Sedulus est in laboribus, penna scribit pensa cottidiana, disciplinas studet, ediscit grammaticam, fabulas, lexicorum verba. A ludis cum comitibus abstinet; monita professoris attente audit et pensorum errata diligenter corrigit.

JACOBUS FURTET

Barelnone, in Collegio Cordis Mariae, al. II cursus

Ad cunabula Pueri...

Cum ex Matre Virgine Christus natus esset, salutis humanae vindicem omnes gentes exspectabant; quae quidem exspectatio rationi consentanea, quippe salus omnium in vita, doctrina, morte Redemptoris posita agebatur.

Itaque non est mirandum homines suspensos in Bethleem animos intendere. Christi Salvatoris ortus pastoribus ab angelis, magisque stella nuntiatus est: siique omnes animis dispositis, secum omnium mortallum vota gerentes, Bethleem concurrunt. Legati sunt divitum ac sapientium, egenorum atque ignorantium. Sed quid hi Bethleem inveniunt? Numquid in palatio magno regem, aulicorum ministrorumque caterva comitatum? Non item; sed puerum super paleas jacentem. Maria ejusque sponsus laeti et gratulantes utrosque accipiunt, eo majore cum gudio, quo prope dolorem res fuerat, cum ex civitatis deversoribus essent repulsi.

Ad cunabula Pueri partibus nequam muneribus accedunt, quippe alteri divitiis referti, alteri ipsarum expertes; at certe partibus animis: pietate scilicet atque amore.

O Magi felices! O Pastores beati!
Alabonae. ERNESTUS BAREA, C. M. P.

Discamus Linguam Latinam!

Scholis incipientibus, alumni omnes magna studendi cupiditate flagramur. Quod ad me attinet ad assequendam linguam latinam cognitionem me pro viribus tradidi. Primum quia ea est qua Ecclesia Mater utitur, et qua, Deo mihi favente, et Mariae Virginis dignatione, post aliquot annos, Jesu Corpus et Sanguinem consecratus sum, hominumque peccata absoluturus. Deinde ut celeberrimi cujusque auctoris, cum ethnicae, tum christianae antiquitatis, magna

opera manibus evolvere possim. Tunc enim, cum recte didicero linguam latinam, milii agnoscere licebit quid cogitaverint, quemadmodum scripserint Cicerio Orator, Vergilius Poëta, Livius rerum gestarum scriptor, Hieronymus atque Augustinus, sancti doctores, Ecclesiae luminari. Quidem, amici, hoc animis vestris vehementer mandate: omne quod possitis tempus latinæ linguae studio tribuite. Ita enim Ecclesiae atque Congregationis votis satisfacietis.

J. M. COSCOJUELA, C. M. P.
Barbastri.

E IV lat. cursu

Ludite, pueri!

Magister litterarum nobis in schola legit, hispano quidem sermone, quid de ludis puerorum Quintilianus praceptor dixerit; nos vero alumni iterum in linguam latinam convertimus isidem fere auctoris verbis.

Pueris ergo ulla remissio est concedenda non solum quia nulla mens quae continuum perferat latorem, invenitur (quippe ad vires conservandas et ea, quae sensu et anima carent, nonnunquam remittunt), sed quia discendi studium ex voluntate pendet, quae cogi non potest. Itaque post remissionem refecti, plus virium ad discendum afferunt; quod nunquam, cum necessitate compellimur, eventus lusum ergo non aegre in pueris fero; laetitiae signum est; nec sperandum moestum semperque demissum erectam ad studium mentem habere. Modus autem in remissionibus sit, ne, aut negatae studiorum ordium, aut cum nimiae sint, otii morem pariant. Haud etiam vani sunt lusi ad puerorum ingenium acuendum, cum sese, positis invicem quaestlunculis, aemulantur.

Pueri quoque ludentes mores simplicius detegunt: ut, ne infirmam esse aetatem, quae protinus haud discat quid rectum, quid pravum, sciamus. Tum, cum nescia simulandi sit, atque facilime praecipientibus cedat, vel maxime pueritia est formanda. Frangas enim, citius quam corrigas, quae in pravum induerunt. Protinus ergo, nequid cupide, improbe, impotenter faciat, monendus puer.

Habendum est in animo illud Vergili, summi poëtae: «Adeo in teneris consuescere multum est.»

E IV lat. cursu P. ALCALDE, C. M. P.

Curiosa et jocosa

31. MATER. — Cur clausis oculis galli cantant?

PUER. — Quia memoriter cantant?

32. Petrus scholam evolutionisticam frequentat ac domum rediens, sic patrem interpellat: — Nonne e simili originem ducimus homines? sic docet magister. Cui pater, interposita mora, ac male iratus: —Tace tandem, tu quidem...

33. Paulus nugator: Valesne aquam cribro transferre?

Albinus callidus: Hiberno tempore transferam, aquam enim sub dio ponam ac, mane quocumque voles, cribro traducam.

34. Quid luna dimidiata similius?

— Altera dimidia.

35. Nec sanctus nec daemon, sancti tam Bartholomaei patior tormenta. Quis ego sum?

— Misellus cuniculus!

36. Quidam senex monialium sacellum, media contione, intrat, tempore quo sacer praeco — qui hominem non viderat — apostoli verba acriter proferebat: «eradicandus est homo vetus». — Senex, velut sagitta percussus, statim exitit, exclamans: ah truces moniales, et quae vobis est senibus reverentia?

JOSEPHUS BAGARIA, C. M. P.

Segedae.

Theologiae alumnus

Typographia — F. Camps Calmet. — Teleph. 54. — Tarregae in Prov. Ilerdensi.

In statione ferroviaria

37. — Vale, care nepos; tu nosti mea vota et amor ac si quid tibi deerit, scribito tantum.

Et nepos qui, tauromachiam spectare cupiens, unde nummos hauriret, nesciebat: — Ergo mi, care avuncule, tecum cogita, me ad te epistulam jam scripsisse; da mihi decem pesetas ut tauros exspectare possim...

— At... tecum habe, epistulam datam adhuc in via esse.

Scholastici epistula

38. Benefici parentes: Tempus aurum esse vos scitis. Me autem nullum habere tempus vos certiores facio. Vestram igitur operam specto. Vester filius Anastasius: Valete.

ERNESTUS EGUSA, C. M. P.

Barbastri.

V Cursus alumnus

Sagax venditor

39. Visne, domine, aptam muscipulan? — Mures domi non habemus.

— At, si vis, etiam tibi commodare possum.

L. ELCANO, C. M. P.

Barbastri.

V Cursus alumnus

40. AVARUS. — Qua hora agmen citatum (ferroviarium) [expreso] hinc discedit?

OFFICIALIS. — Citatum interrogas? Quarta [hora] cum drodante proficiscetur.

AVARUS (vi consuetudinis actus). Si quattuor tantum constaret pesetis, illum sumerem.

J. LOPERENA, C. M. P.

V Cursus alumnus